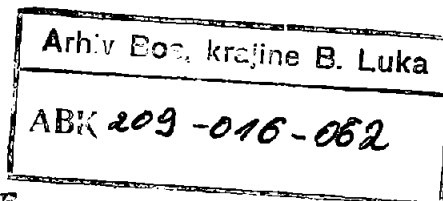

DUSANKA DANILOVIĆ LJEPOSEVIĆ
BANJA LUKA, Voje Mitrova 8

S J E Ć A N J E

na moju školsku drugaricu LEPU Radić i njenu porodicu

sam

Lepu Radić, odlično poznajala. Rodjene smo u istom selu Gašnica opština Bos. Gradiška. Ona je bila godinu dana mlađa od mene i svoje sestre Dara. Osnovnu školu smo pohađale u selu Bistri- ci i sve tri smo bile u istom razredu. Lepa i Dara su sjedile u istoj klupi. Zajedno smo odlazile u školu i vraćale se iz škole kući. Zajedno smo se igrale kao djeca u školskoj školi i kod kuće.

Poslije završetka osnovne škole Dara i Lepa upisale su se u Stručno domaćičku školu u Bos. Gradišci. Dara i Lepa kao sestre bile su različite. Lepa je bila vrlo druželjupljiva, nježna i osjećajna dok je Dara djelovala ozbiljnije, vjerovatno što je bila starija od nas ili što joj je htjela tako da pokaže. Svi smo mi Lepu posebne voleli. Znala je da nas djevojčice obraduje i posebne iznenadi. U igru, donijela bi od kuće bombona i čokolade koje je najviše dobivala od svoje bake, koja je bila popadija, kao i od strica Vladeta i Voje, koji su tada bili zaposleni, imali su više novaca i mogli su te da priušte djevojčicama. Posebne ih je volio stric Vladeta koji je bio zaposlen kao bilježnik u opštini i koji je već tada pripadao naprednom pokretu.

Njihov otac Sveto bio je zemljoradnik. Berio se da mu djeca završe nešto više od škole, svakako uz pomoć brade Vladeta i Voje, te su tako završile Stručno domaćičku školu u Bos. Gradišci. Poslije završetka Stručne domaćičke škole otišle su u Bos. Krupu kod strica Voje koji je tada tamo službovao, svakako radi lakšeg zaposlenja. Kad su dolazile u selo iz Krupa, uvijek smo se vidjale, vrlo rado smo se srećale, sada već kao odrasle djevojke.

Kada je kapitulirala stara Jugoslavija, odmah su došle iz Krupa u selo naše selo Gašnicu, kod svog oca Sveto. U prvim ustaničkim danima odmah su se opredjelile i otišle u partizane. Bile su prve koliko se sjećam koji su iz našeg sela otišli u partizane, odnosno odmah su takoredji otišli svi iz porodice, Vladeta, Vojo, Jovanka, Vejina supruga, Lepa i Dara i njihov otac Sveto. Kod kuće je ostala samo Jovanka, majka Darina i Lepe i najmladji brat Milan.

1943² Za smrt Lepe Radić mi smo u selu to doznali negdje u aprilu koliko se sjećam, ali smo svi to krili od njene majke Jevanke. O njenoj smrti pisale je i u ustaškoj štampi tako da se to prepričavale. Neki, koji su pobjegli iz logora pričali su u selu da je Lepa obješena u Bos. Krupi, da je o tome pisale u ustaškim novinama i da su u novinama bile i njene fotografije. Brat joj Milan otjeran je u logor za vrijeme Kozarske ofanzive jula mjeseca 1942 godine. Bio je koliko se sjećam dječak od 12 do 14 godina i nikada se nije ništa o njemu saznalo. Majka Jevanka ga je uporno tražila i tragala, ali nije ništa mogla doznati. Uvijek je očekivala i vjerovala da će joj se odnekud vratiti. Išla je u Bos. Gradisku i tražila prepusnicu da može ići u Zagreb i u Slavoniju i tu prepusnicu je nekom vezom i dobila i išla, ali sve uzalud. I otac Kišm Sveto je stradao za vrijeme Kozarske ofanzive, tako da se ni o njegovoj sudbini ništa tačno ne zna, dok se za Vladeta zna da je poginuo u Kozarskoj ofanzivi jula 1942 godine i o njemu i njegovoj hrabrosti dugo se pričalo.

Nat su preživili stric Voje, strina Jevanka i sestra Dara, svi troje nosioci "Spomenice 1941" od kojih je još živa sestra Dara koja sada živi u Splitu.

I poslije toliko godina Lepu Radić nosim u srcu kao iskrenu drugaricu, punu drugarstva, osjećajnu i dragu osobu. Meram napomenuti da je smrt Lepe Radić bolno odjeknula ne samo u selu Gašnici i Bistrici nego i širom Kozare i Potkezarje. Njena smrt mi je bila nešto izuzetno bolno, jer su nas povezivale dječije igre i neštašluci, kao i smrt njenog oca Svete i strica Vladete. Pored porodice Radić mnogi su iz toga sela stradali kao borci, a mnogi žene i djeca u logorima smrti poslije Kozarske ofanzive, tako da je bilo porodica na čije se kućište nije nikada niko vratio. Najbolje o tome svjedoči i spomenik podignut u Bistrici na kojemu je uklesane preko 3.000¹ osoba i žrtava fašističkog terora iz Bistricе, Gašnice i još tri obližnja sela.

Banja Luka, 27.2.1985 g.

Sjećanje zabilježila
Topić Maltbašić
 Dasa Topić Maltbašić
 Banja Luka, Braće Pavlića 16